

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

SBO De Bonte Vlinder

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 20JC|C1
Onderzoeksnummer : 291164
Datum onderzoek : 31 januari 2017
Datum vaststelling : 8 mei 2017

SAMENVATTING

SBO De Bonte Vlinder heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

De school bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. Hiervoor gebruikt de school voor alle vakken moderne methoden. De leraren stellen voor elke leerling een programma samen. Hiervoor is het nodig dat de leraren weten waar de leerlingen goed in zijn en met welke vakken zij moeite hebben. Hiervoor kijken zij het werk en de toetsen van de leerlingen na. Voor leerlingen die heel veel moeite hebben met leren stelt de school samen met de ouders een onderwijsplan op. In dit plan geeft de leraar ook aan naar welke school voor voortgezet onderwijs de leerlingen, misschien, zullen gaan. De leraar gaat twee keer per jaar na of de leerling goed vooruitgaat.

De leraren hebben voor de organisatie van de les een ander plan, het groepsplan. Hierin geven de leraren aan dat zij bij de uitleg van de opdrachten rekening houden met het niveau van de leerlingen. In de bezochte lessen heeft de inspectie gezien dat de leraren de les op maat voor de leerlingen verzorgen. De leraren leggen de opdrachten goed uit en de leerlingen werken hard. Wel vindt de inspectie dat leraren meer met de leerlingen kunnen praten over de les en hen meer kan laten samenwerken. Verder heeft de inspectie gezien dat de school veilig is en dat de leerlingen het fijn vinden op school. De school heeft voor de veiligheid een plan opgesteld en hierover afspraken gemaakt met de leraren, de leerlingen en de ouders.

De resultaten van de school voor rekenen en begrijpend lezen zijn in orde. De leerlingen halen bij de andere vakken resultaten die passen bij hun mogelijkheden. De directie zorgt er voor dat alles goed gaat op de school en stelt elk jaar een jaarplan op. Alle plannen bespreekt de directie met de ouders van de medezeggenschapsraad. De plannen van de school zijn duidelijk en worden uitgevoerd. Het bestuur zorgt ervoor dat de directie en leraren hun werk goed kunnen doen. De directie en het team werken samen aan goed onderwijs voor de leerlingen.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober 2016 krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook SBO De Bonte Vlinder.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 31 januari 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met een observant van de school uitgevoerd.

Op 31 januari 2017 aan het eind van de onderzoeksdag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op SBO De Bonte Vlinder. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

SBO de Bonte Vlinder bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. Hiervoor gebruikt de school een breed aanbod voor de verschillende vakken. De leraren stippelen het aanbod op maat uit voor de leerlingen. Om dit te kunnen doen is het nodig om zicht te hebben op de ontwikkeling van de leerlingen. De leraren analyseren de gegevens van het leerlingvolgsysteem en toetsresultaten van de leerlingen. Zo bepalen zij de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Deze onderwijsbehoeften vormen de basis om het aanbod en het didactisch handelen van de leraren op maat te organiseren voor de leerlingen. In het ontwikkelingsperspectief van de leerlingen is de leerroute naar het vervolgonderwijs aangegeven. De leraren hebben hoge verwachtingen van de leerlingen. Dit komt tot uiting in het pedagogisch klimaat van de school. Het schoolklimaat is veilig en in de school heerst rust. Het lukt de directie en leraren om de ambitieuze doelen die zij hebben voor de prestaties van de leerlingen te realiseren. Dat blijkt uit de onderwijsresultaten.

De directie heeft een stelsel van kwaliteitszorg om het onderwijs te evalueren en te verbeteren. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de directie dit systematisch en planmatig doet. Op de school is sprake van onderwijskundig leiderschap en de onderwijsvisie wordt door het gehele team gedragen. Ook het bestuur en de medezeggenschapsraad zijn betrokken bij de kwaliteit en koers van het onderwijs.

3 RESULTATEN ONDERZOEK SBO DE BONTE VLINDER

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied	Onderwijsproces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod			•
OP2SN	Zicht op ontwikkeling en begeleiding			•
OP3	Didactisch handelen			•

Het onderwijsproces is een stevige basis voor de resultaten

De school bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. Hiervoor is een breed aanbod, dat dekkend is voor de kerndoelen en de referentieniveaus. De leerlingen volgen, afhankelijk van hun onderwijsbehoeften een bepaalde leerroute met de mogelijkheid om van route te veranderen. Voor de ontwikkeling van de sociale vaardigheden heeft de school een methodisch aanbod en leerlingen krijgen ook lessen in humanistische vorming. Verder biedt de school de leerlingen verschillende therapieën, waaronder fysiotherapie en speltherapie.

De school heeft een leerlingvolgsysteem om de vorderingen van de leerlingen te volgen. De gegevens in het leerlingvolgsysteem analyseren de leraren tweemaal per jaar. De resultaten van de methodetoetsen geven aan of de prestaties van de leerlingen overeenkomen met de uitgestippelde leerroute. Voor elke leerling stelt de school een ontwikkelingsperspectief met doelen voor alle leergebieden en de leerroute naar het voortgezet onderwijs op. Twee keer per jaar evalueert de leraar het ontwikkelingsperspectief en past, indien nodig, de leerroute aan. Verder constateert de inspectie dat de school een commissie van begeleiding heeft om vast te stellen hoe het met een kind gaat en om hulpvragen van de leraren en/of ouders te beantwoorden. Deze commissie vergadert wekelijks.

De inspectie heeft samen met een observant van de school de lessen geobserveerd. De observant is het eens met het oordeel van de inspectie. Aan het begin van het schooljaar stellen leraren voor de eigen groep het didactisch overzicht met de onderwijsbehoeften van de leerlingen op. Dit overzicht vormt de basis om de les op maat te organiseren voor de leerlingen. In de bezochte

lessen is te zien dat de leraren rekening houden met de verschillen tussen leerlingen. Het didactisch handelen van de leraren is doelmatig en efficiënt. De schoolbrede afspraken en de hoge verwachtingen die de school heeft van de leerlingen zijn richtinggevend voor het didactisch handelen van de leraren. De leerlingen zijn betrokken en er heerst een taakgerichte werksfeer in de lessen. De school kan zich wel verder ontwikkelen door leerlingen meer te laten samenwerken en de interactie met en tussen de leerlingen te bevorderen.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

Het schoolklimaat is veilig en ondersteunend

SBO De Bonte Vlinder heeft een veiligheidsplan met alle afspraken voor de sociale en fysieke veiligheid van leraren en leerlingen. Jaarlijks evalueert de directie het veiligheidsplan en past het, indien nodig, aan. De directie heeft met het hele team afspraken gemaakt om incidenten op het gebied van de sociale veiligheid te voorkomen. De school heeft een pestprotocol en een coördinator tegen het pesten. Ook krijgen leerlingen lessen en oefeningen om pestgedrag te voorkomen. Jaarlijks brengen directie en leraren de sociale veiligheid van de bovenbouwleerlingen in kaart. Zo is tijdens de laatste meting gebleken dat het grootste gedeelte van de leerlingen tevreden is over de school en positief is over de leraren. Maar er zijn ook enkele leerlingen die zich gepest voelen. Met deze leerlingen is de school in gesprek gegaan en samen met de ouders is afgesproken om deze leerlingen een veiliger gevoel te geven. Zo is er meer toezicht tijdens de pauzes. De school kan zich wel verder ontwikkelen door de schoolregels en de structuur in de school duidelijker te stellen.

Tijdens het onderzoek is verder gebleken dat het pedagogisch klimaat op SBO De Bonte Vlinder ondersteunend en prettig is. Leraren gaan op een positieve manier met de leerlingen en ouders om. Het team is ook getraind om met moeilijk gedrag van leerlingen om te gaan. De wijze waarop leraren omgaan met boze leerlingen is vastgelegd in een stappenplan. Ook de leerlingen weten wat zij moeten doen als ze boos zijn. Er is in de klas een time-out kruk. De leerlingen van SBO De Bonte Vlinder krijgen speltherapie, spelbegeleiding en lessen om de sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten				•

De onderwijsresultaten zijn hoger dan de voorlopige inspectienormen

We beoordelen de cognitieve eindresultaten van de school niet, omdat voor het SBO nog geen definitieve normen zijn vastgesteld. Afgezet tegen de voorlopige inspectienormen valt op dat de school de afgelopen jaren (2014 en 2015) boven deze normen en in 2016, voor rekenen, onder deze normen scoort. De school heeft maatregelen getroffen om de resultaten van rekenen te verbeteren. Zo is er een plan van aanpak opgesteld en is een passende rekenleerroute in de bovenbouw opgezet. Verder constateert de inspectie dat de school ambitieuze doelstellingen heeft, die boven de voorlopige inspectienormen liggen.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog			•

De kwaliteitszorg en ambitie zijn vastgelegd in het schoolplan

Het bestuur speelt een centrale rol bij de uitvoering van de kwaliteitszorg en heeft dit vastgelegd in het document 'Ambitiestatement 2015-2020'. Het bestuur faciliteert de school om dit statement uit te voeren. Het stelsel voor de kwaliteitszorg is vastgelegd in het schoolplan. Duidelijk is dat de directie het onderwijsproces en de leerresultaten systematisch bewaakt en planmatig verbetert. De activiteiten per schooljaar zijn in het jaarplan opgenomen. De school heeft per beleidsterrein een stuurteam, dat de plannen coördineert en evalueert. De directie evalueert tweemaal per jaar het jaarplan en legt de bevindingen vast in het jaarverslag. Uit het jaarverslag van 2015-2016 blijkt dat de directie gewerkt heeft aan het rekenonderwijs, het stuurteam lezen, het cultuuronderwijs en wereldoriëntatie en het klassenmanagement.

De directie en het team werken gezamenlijk aan de professionele cultuur. Het personeelsbeleid van de school is uitgewerkt in het schoolplan. De school heeft professionele leergemeenschappen voor rekenen, taal en sociaal-emotioneel leren ingericht. Ook is samen met de interne coach gewerkt aan het klassenmanagement en het didactisch handelen van leraren. De directie voert gesprekken met de leraren over hun competenties en de wensen die ze hebben.

De directie verantwoordt zich aan het bestuur en de medezeggenschapsraad. De directie stelt hiervoor jaarlijks een verslag op. In dit verslag verantwoordt de directie zich over de visie en missie, het onderwijs, de zorg, het pedagogisch beleid, het integraal personeelsbeleid, het financiële en materieel beleid, het ICT-beleid en de zorg voor kwaliteit.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op SBO De Bonte Vlinder. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Vanuit het onderzoek heeft de Bonte Vlinder de volgende vier punten gehaald waar wij ons verder in willen ontwikkelen.

1. In gesprek met de leerling:

Vanuit het onderzoek kwam de positieve bevinding dat wij lessen op maat geven en een goede uitleg geven bij de opdrachten. Er mag meer aandacht zijn voor interactie; de inbreng van leerlingen over de les en meer laten samenwerken van leerlingen.

We willen dit op de volgende manier aan gaan pakken:

We starten in juni 2017 met een studiedag over 'leren zichtbaar maken, de grondslag'. Gezamenlijk komen we met het team tot een verbeterslag op het gebied van onze kwaliteitszorg en een passende vorm voor ons onderwijs op het gebied van de 21^e century skills.

Daarnaast willen we vanuit professionele leergemeenschappen werken om coöperatieve werkvormen zichtbaar te maken in ons onderwijs.

2. Schoolklimaat: pedagogisch klimaat

We hebben een veiligheidsplan met alle afspraken voor de sociale en fysieke veiligheid van leraren en leerlingen. We willen graag dat dit plan binnen de school een grotere rol krijgt. Ondanks dat wij van de onderwijsinspectie een goed op dit onderdeel gekregen hebben, is dit ons speerpunt de komende periode. We hebben de ambitie om ons hier nog verder in te ontwikkelen.

We willen dit op de volgende manier aan gaan pakken:

In schooljaar 2017-2018 gaan we een gedragsspecialist inzetten die de verantwoordelijkheid heeft voor het pedagogisch beleid. Samen met het team gaat zij onze pedagogische huisstijl afstemmen waardoor er één lijn ontstaat in

het omgaan met onze leerlingen. De-escalatietechnieken, incidentenregistratie en groepsplannen gedrag zijn hierin de belangrijkste onderwerpen.

De gedragspecialist gaat samenwerken met de intern begeleider en de zorgcoördinator. Samen vormen zij het kernteam en houden zich bezig met de zorg rondom de leerling.

3. Schoolklimaat: Veiligheid

Het grootste gedeelte van onze leerlingen is tevreden over onze school en is positief over de leerkrachten. Er blijken toch nog leerlingen te zijn die zich gepest voelen. Wij hebben als streven dat al onze leerlingen zich veilig voelen op school.

We willen dit op de volgende manier aan gaan pakken:

We gaan werken met een incidentenregistratie om het ongewenst gedrag te monitoren en hierin beleid op te gaan ontwikkelen.

Pest-coördinator krijgt een grotere rol binnen school, daarnaast wordt pestprotocol geanalyseerd en eventueel bijgesteld.

4. Onderwijsresultaten: rekenen

Onze opbrengsten scoren boven de normen van de onderwijsinspectie, uitgezonderd rekenen. We hebben een aantal jaar geleden een nieuwe rekenmethode gekozen die niet aan blijkt te slaan bij onze leerlingen. Op dit moment is er geen eenduidige lijn in ons rekenonderwijs en wordt dit ons speerpunt.

We willen dit op de volgende manier aan gaan pakken:

Inzetten op de aanschaf van een nieuwe rekenmethode en op de lesson study om onze opbrengsten te verhogen op het gebied van ons rekenonderwijs.